

Kardeş Masallar 3 KELOĞLAN İLE KARTAL ABI

Yücel Feyzioğlu, 1946'da Kars'ta doğdu. Kentin o zamanki renkli ortamında büyüdü. Türkiye'de "Susuz İlköğretmen Okulu"nda okudu, Almanya'da "Goethe Enstitüsü"nde dil eğitimi gördü. "Andersson Yazarlık Akademisi"ni bitirdi. Öğretmenlik yaptı. 1985 yılından beri serbest yazar. "Alman Yazarlar Birliği" (VS) üyesi.

Yücel Feyzioğlu, yazdığı kitaplarla yurtdışındaki çocukların Türkçe okumasına, kültürümüzle bağ kurmasına katkı sağladı. "Keloğlan" masal dizisi çeşitli dillere çevrildi. 1974 yılından itibaren Anadolu ve Mezopotamya'dan, Türk, Kürt, Süryani, Ermeni ve Arap masallarını; 1982'den sonra da Kafkasya, Orta Asya ve Uzakdoğu'dan Avrupa içlerine kadar Türklerin yaşadığı bütün ülkelerden masallar derledi, çağdaş psikolojinin ihtiyaçlarını dikkate alarak onları yeniden yazarak "Kardeş Masallar" başlığı altında 32 kitaplık bir dizi oluşturdu. İlgiyle karşılanan bu dizi, kendi alanında yapılmış ilk çalışmadır. 2002'de *Sibirli Limon* adlı masal kitabı Almanya Eğitim ve Bilim Bakanlığı'nun "Çocukların Kafasında Fantastik Dünya Açan 20 Kitaplık Listesi"ne seçildi. seçildi. MEB ve Avrupa Konseyi ortak projesiyle ilkokul 4. sınıflar için *İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi* (2015) adlı ders kitabını hazırlayanlar arasında yer aldı. Derlediği masallardan yapılan seçmeler bu kitapta okuma parçası olarak kullanıldı. Ayrıca Talim ve Terbiye Kurulu, Feyzioğlu'nun masal kitaplarının çocuklara okutulması kararını da aldı. "Kardeş Masallar" projesi ile Elginkan Vakfı "2011 Türk Kültürünü Araştırma Ödülü"; TÜRKSAV, "2011 Türk Dünyasına Hizmet Ödülü" ve "Halk Kültürü Araştırmaları Kurumu, 2012 Yılı Ödülü"nü kazandı.

Mustafa Delioğlu (1946, Erzincan) 1975'ten bu yana severek okunan bin kadar çocuk kitabını resimledi. Çalışmaları yurtdışında da ilgi gören Delioğlu, kişisel resim sergileri açtı, karma sergilere katıldı.

*Yücel Feyzioğlu'nun
YKY'deki kitapları*

Kardeş Masallar (2008)

Kardeş Masallar 1
Pıspısa Hanım ile Sıçan Soluk Bey (2014)

Kardeş Masallar 2
Title ile Bitle (2014)

Kardeş Masallar 3
Keloğlan ile Kartal Abi (2014)

YÜCEL FEYZİOĞLU

Kardeş Masallar 3
Keloğlan ile
Kartal Abi

Resimleyen
Mustafa Delioğlu

YAPI KREDİ YAYINLARI

Yapı Kredi Yayınları - 4127
Doğan Kardeş - 563

Kardeş Masallar 3
Keloğlan ile Kartal Abi / Yücel Feyzioğlu
Resimleyen: Mustafa Delioğlu

Kitap editörü: M. Sabri Koz
Redaksiyon: Eda Ağca

Grafik uygulama: Arzu Yaraş

Baskı: Bilnet Matbaacılık ve Ambalaj San. A.Ş.
Dudullu Organize San. Bölgesi 1. Cad. No: 16 Ümraniye-İstanbul
Tel: 444 44 03 • Fax: (0216) 365 99 07-08 • www.bilnet.net.tr
Sertifika No: 31345

Bu kitap *Kardeş Masallar* adıyla YKY'den Mart 2009'da
ISBN 978-975-08-1562-1 ile yayımlanan kitabın
sonuna ekleme yapılmış üçüncü bölümüdür.
1. baskı: İstanbul, Mayıs 2014
2. baskı: İstanbul, Şubat 2017
ISBN 978-975-08-2919-2

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2014
Sertifika No: 12334

Bütün yayın hakları saklıdır.

Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
Kemeraltı Caddesi Karaköy Palas No: 4 Kat: 2-3 Karaköy 34425 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 (pbx) Faks: (0 212) 293 07 23
<http://www.ykykultur.com.tr>
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: <http://alisveris.yapikredi.com.tr>

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PEN International Publishers Circle üyesidir.

İÇİNDEKİLER

Sevgili Okurum • 7

Türkiye • 11

Keloğlan ile Oh'un Masalı • 12

İlyas ile Dünya Güzeli • 25

Türkmenistan • 39

Yartı Kulak • 40

Yartı Kulak ile Bahtı Gül • 46

Yartı Kulak ile Bahtı Kara • 50

Yartı Kulak ile Sakallı Gelin • 54

Uygur Özerk Bölgesi • 63

Samurun Kürkü Neden Değerli? • 64

Yakutistan (Saha Özerk Cumhuriyeti) • 67

Ongey Dayı ile Değirmentaşı • 68

Cesur Vay'ın Deniz Macerası • 74

Avrupalı Türkler • 79

Keloğlan ile Kartal Abi • 80

Bulutların Üstünde • 87

Kaynakça • 122

Sevgili Okurum

Sana bu masalların hikâyesini anlatayım. Anadan babadan ayrı kalmak, hiç tanımadığın bir ülkede yaşamak çok zor. Ama bazı çocukların başına böyle olaylar geliyor. Bu masalları bana o çocuklar anlattı, ben de yazdım.

Nasıl mı?

İşçilerimiz, 1960'lı yılların başında yurt dışına çalışmaya gitmişlerdi. Çocukları Türkiye'de kalmıştı. 1970'li yılların ortalarında onları da yanlarına almaya başladılar.

O çocukların ilk öğretmenlerinden biri de ben oldum. Türkçe kitapları, ders araç ve gereçleri yoktu. Olanlar da o ülkelere uygun değildi. Dilini ve kültürünü bilmedikleri o ülkelerde hem çocuklar hem de öğretmenler bunalıyorlardı...

İşin neresinden başlamalıydık? Nasıl ders yapmalıydık?..

Belleğimde götürdüğüm masalları derslerde anlatmaya başladım, çocukların çok ilgisini çekti. "Siz de anlatın," dedim. Aaa! Bir de baktım, Keloğlan'ı birlikte getirmişler. Kendi yaşadıkları acıklı, komik, zor olayları ve dilsizliklerini Keloğlan'ın başından geçmiş gibi anlatıyorlar. Keloğlan zor ve gülünç durumda ka-

lıyor ama kurtulmayı başarıyor. Bu da benim çok ilgi mi çektii ve bu masalları birlikte geliştirmeye başladık. 1979 yılında ilk masallarımız, 1980 yılında ilk ders kitaplarımız yayımlandı. Bunlar yurtdışındaki çocuklarımızın ilk kitapları oldu. Alman çocukları da Keloğlan'ı sevdi. Berbere gidip saçını kazıtan, anasını ve babasını alıp Keloğlan'ı aramak için Türkiye'ye gelen çocukların hikâyesini basından okuduk.

Aradan tam otuz yıl geçti. O zamanki öğrencilerim toplanmış, Frankfurt Kitap Fuarı'ndan alıp beni yemeğe götürmeye karar vermişler. Hepsi çok iyi meslek edinmiş. Kùltürleri iyi, kitap okuru olmuşlar. İçinde belediye meclisi danışmanı, hava alanında uzman, çevirmen, serbest meslek sahibi, teknisyen, öğretmen olanlar var. Çok sevdiğim bir tanesi ise Türkiye'den dönerken eři ve çocuğu ile trafik kazasında aramızdan ayrılmış. Çok üzüldüm. İlkokuldaymışız gibi davranıyordu öğrencilerim. Gençleşmiştim.

“Öteki öğretmenlerinizi neden davet etmediniz?” diye sordum.

“Ama siz bize masal ve hikâye anlatıyor ve anlattığımızı dinliyordunuz, sizi unutmadık ki...” dediler. Bu sefer de çok sevindim.

şimdi bu kitapta size o zaman öğrencilerime anlattığım masalları ve onlarla birlikte yazdığımız “Keloğlan ile Kartal Abi” yi anlatacağım. Bir de Türkmen, Uygur, Yakut masallarından örnekler vereceğim.

Bakalım sonuna dek beni dinlemeye sabrınız yetecek mi?

Yücel Feyzioğlu

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

Büyük bölümü Asya'da, küçük bölümü Avrupa'da yer alan Türkiye, Afrika'ya da yakın olmasıyla üç kıtayı birbirine düğümlemiş bir konumdadır. Doğuda Gürcistan, Ermenistan, Nahçıvan ve İran; güneyde Suriye ve Irak; batıda Bulgaristan ve Yunanistan ile komşudur. Akdeniz, Karadeniz ve Ege Denizi ile üç yandan çevrili olan Türkiye'nin deniz sınırları, ülkeyi yalnızca yakın bölgelerle değil, bütün dünya ile komşu haline getirir.

Çatalhöyük, günümüze kadar on bin yılda onlarca uygarlığa beşiklik etmiş, bağırında İmparatorluklar barındırmış olup bugünkü Türkiye toprakları dünyanın en zengin kültür mirasından birine sahiptir. 11. yy'dan itibaren Türklerin yerleştiği bu coğrafyada bu toprakların ürünü olan sanat, edebiyat ve mimari anlayışı gelişmiş; Yunus Emre, Mevlânâ, Mimar Sinan, Nâzım Hikmet, Yaşar Kemal ve Orhan Pamuk gibi dünyaca ünlü şair ve yazarlar yetişmiştir. Türk folklorunun en zengin dallarından biri olan masallar yaklaşık 150 yıldan beri derlenmekte, yayımlanmakta, bu masallar üzerine çok sayıda bilimsel araştırma da yapılmış bulunmaktadır.

Keloğlan ile Oh'un Masalı

aha şafak sökmeden Ağca Kadın oğlunun üstünden yorganı atmış, elinden tutup hırsıyla kaldırmış. Keloğlan neye uğradığını şaşırmış. Ortalık karanlık, horozlar suskun... Yola koyulmuşlar. Keloğlan bir yandan düğmelerini ilikliyor, bir yandan gözlerini ovuşturuyormuş:

“Bu hay hayın nedir ana?” demiş. “Niye acele ediyorsun? Nereye gidiyoruz?”

“Artık bir baltaya sap olman gerek akılsız oğul! Bir mesleğin yok, bir işin yok! Sen de baban gibi yoksul yaşayıp yoksul öleceksin. Bıktım senin tembelliğinden!”

“Daha sabahın kıçı açılmadı ay ana. Beni balta sapı yapıp onun bunun eline mi vereceksin ay ana?”

Ağca Kadın daha da kızmış:

“Her gün öğleye kadar yatıyorsun, iş miş aramıyorsun. Erken gitmezsen kim iş verir sana?”

Ana oğul tartışa tartışa giderken güneş doğmaya başlamış. Bir kayalığa gelmişler. İki kayanın arasından şırıl şırıl bir pınar kaynıyormuş. Suyu buz gibi...

“Soğuk bir su içelim...” demiş Ağca Kadın. “Din-

lenip yolumuza devam edelim.” Elini yüzünü yıkamış. Avuçlarını doldurup kana kana su içmiş:

“Ohh!.. Amma güzel bir su!” demiş. Der demez su kaynamış bir adam suyun içinden fırlayıp çıkmış. Kadın korkudan arka üstü suyun içine düşmüş. Bir elinden adam, öteki elinden Keloğlan tutmuş, Ağca Kadın’ı kaldırmışlar.

“Korkma kadın ana!” demiş adam. “Sen çağırдың ben de geldim. Bu korku da neden? Buyur, ne istiyorsun?”

Kadının dili tutulmuş, ne isteyeceğini nereden bilirsin? Keloğlan anasının yüzüne su serpip, bir taşın üstüne oturtmuş. Kadın yavaş yavaş kendine geldikten sonra kızmış:

“Sen in misin, cin misin? Nerden çıkıp geldin be adam?!”

“Ne inim ne de cin! Oh! diyen sen değil miydin kadın ana? Benim adım Oh! Sen çağırдың ben de geldim. Bir emriniz mi vardı?”

Ağca kadın oğlunu göstererek:

“Bu hayırsızı al, bir baltaya sap et. Başka emrim memrim yok!”

Oh kulaklarına kadar gülümseyip:

“Baş üstüne kadın ana! Üç ay içinde ona bir meslek öğreteyim. Üç ay sonra gel, pınarın başında bir su iç, Oh diye çağır, oğlunu getireyim.”

Keloğlan tedirgin olmuş. Ağca kadın ise bu işten çok hoşlanmış:

“Al kardeş, iyi ki karşıma çıktın, al benim bu keltoşu. Eti senin kemiği benim.”

“Dur ana, ne yapıyorsun?” diye itiraz etmişse de kadın Keloğlan’ı adama teslim edip geri dönmüş...

Kuru Kafaların Sesi

Ağca Kadın eve dönmekte olsun ben haberi kimden vereyim, Keloğlan'dan... Oh, kolundan tutup gözlerine üfleyerek onu büyülemiş, anında ikisi de suyun içinde kaybolmuş. Gözlerini açtığıında Keloğlan kendini bir sarayın içinde bulmuş. Ağzını açıp şaşkın şaşkın oraya buraya bakarken, Oh onu bir odaya sokmuş:

“Burada yatıp kalkacaksın. Gösterdiğim her şeyi zamanında yapacaksın! İyi öğrenirsen ne âlâ ne güzel, öğrenmezsen şu kel kafandan olacaksın...”

Keloğlan'ı korku içinde bırakıp gitmiş.

Keloğlan bir o yana bir bu yana bakmış. Duvar-da resimler, güllü çiçekli bahçeler, sırmalı perdeler, perdelerin arkasında gökyüzüne açılan pencereler... Büyülenmiş. Bir gün beklemiş, üç gün beklemiş, beş gün... Gelip giden yok. Usulca kapıyı açıp dışarı çıkmış. Yavaş yavaş ilerlemeye başlamış... Karşıda büyük bir orman. Ormanda bir yığın vahşi hayvan... Ayı, kurt, kaplan, sırtlan... Durmuş Keloğlan. Ödü kopmuş. Benzi sapsarı. Usulca geri adımlayarak sarayın öte tarafına geçmiş. Aaa!.. Burada da alev alev yükselen bir yangın... Her şey yanıyormuş... Ağaçlar, toprak, taş, duvar... Aleve düşeceğinden korkmuş. İvedilikle oradan uzaklaşmış, sarayın baş tarafına doğru yürümüş... Aman Tanrım! Uçsuz bucaksız bir deniz. Suları masmavi... İskele babasına bağlı bir sandal. Hemen sandala atlamış, denize açılmış... Hiç durmadan kürek çekip, kaçmak istiyormuş. Bir süre sonra denizin önü bir duvarla kesilmiş... Duvar insan kafalarından oluşuyormuş. Keloğlan'ın tüyleri diken

diken olmuş... Sandalı alelacele geri çevirirken duvardan bir ses:

“Eeey delikanlı, sandaldan çıkma sakın!” diye yükselmiş. “Ayağın yere değer değmez Oh seni tutacak, kelleni bu duvara koyacak!..”

Keloğlan korkuyla durmuş, çevresine bakınmış. Kuru kafalardan başka kimse yok:

“Peki ne yapayım?” diye sormuş.

Duvardan bir cevap:

“Şimdi Oh gelip seni bulacak. Nereye gidiyordun, diye soracak. Sakın kekeleye. Geziye çıktığını söyle.”

“Peki buradan nasıl kurtulacağım?”

“Bunu Oh’un kızına sor. Buranın sırrını ondan başka bilen yok...”

Daha kuru kafalar sözü tamamlamadan sular uğultuyla kaynayıp havaya fişkırmış. Oh suyla birlikte yükselmiş yükselmiş, sandalın yanına cuuup diye düşüvermiş. Sandaldan tutunup öfkeyle Keloğlan’a sormuş:

“Ne arıyorsun burada?”

“Kapattın beni odaya. Canım sıkıldı, dışarı çıktım, seni bulamadım, bir geziye başladım, yağmur gibi başımdan yağdın.”

Oh, gülümsemiş.

“Çok işim vardı Keloğlan! Haydi şimdi dönüyoruz!”

Kırk Oda, Biri Yasak

Oh ile Keloğlan, geri saraya gelmişler. Sandalı yine iskele babasına bağlamış, içeri girmişler. Oh, cebinden anahtarları çıkarmış: Kırk anahtar...

“Burada kırk ışık var. Hepsinde ayrı bir iş yapıyor Keloğlan,” demiş. “Gel şimdi girelim bir işliğe, göstereyim.” İşliğin birini açmış, girmişler. Aman Tanrım... Zifiri karanlık bir oda. Birden rengârenk ışıklarla oda aydınlanıyor, ışıkların biri sönüp biri yanıyor, içerideki aygıtlar renkten renge, biçimden biçime giriyormuş. Aygıtların başında insanlar çalışıyormuş. Işıklar aniden sönüyor, her şey karanlığa gömülüyormuş. Çalışanların giysileri kapkara. Kimsede çıt yok.

Oh açıklamış:

“Geleceği gösteren aygıtlar burada yapıyor Keloğlan.”

Keloğlan'ın morali bozulmuş:

“Olacakları bilmek güzel değil ki... İnsanda ne heyecan kalır, ne de merak...”

“Hiç de öyle değil Keloğlan. Tam tersi... Milyon-

larca şey olacak gelecekte... Hangi birini görmeye insanın zamanı yeter?..”

Keloğlan'ı tutup başka odaya sokmuş:

“Şu ışıkta de geçmişte yaşananları bize gösterecek aygıt araştırması var. Eğer aygıt bulunursa, ninenin

nesini, ninesinin ninesini bile görebilirsin, onlarla sohbet edebilirsin.”

Bu işlik fena halde Keloğlan’ın hoşuna gitmiş:

“Şu karşı işlikte ne yapılıyor?”

“Gökyüzü araştırılıyor. Gel göstereyim.” Kapı-

yı açıp içeri girmişler. Keloğlan'ın ağzı açık kalmış. Önünde alabildiğine uzanan bir gök boşluğu... Yıldız kümeleri, kayan, çarpışan, birbirine teyet geçen yıldızlar, kuyruklyıldızlar... Hepsi yakın. Elini uzatsa tutacak kadar yakın...

Oh, elindeki anahtar tomarını uzatmış:

“Al bunları! Geride kalan otuz altı işliğin hepsini kendin gezebilirsin. Ancak kırkıncı işliğe girmek yasak... Otuz dokuz işlikte hangi iş hoşuna giderse o mesleği öğreneceksin... Benim işim var, yarın görüşürüz...”

Ayrılmış.

Kırkıncı Odada Ne Var?

Keloğlan tek tek işliklere girmeye başlamış... Bir işlikte herkesin balkonuna konacak uçan bir bisiklet çalışması varmış. Ötekinde kelliğe çare... Ama öyle uyduruk değil, gerçek çare... Keloğlan'ın en çok ilgisini burası çekmiş... Uzun uzun incelemiş, bütün ayrıntılara bakmış... Ama kime ne sorsa cevap yok. Herkes bütün dikkatini vermiş, kimse tek kelime konuşmadan çalışıyormuş...

Akşama kadar ne yemek aklına gelmiş ne içmek... Sonunda kırkıncı odaya gelmiş. Kapıda ‘Yasak!’ yazıyormuş. Yasak denildi mi Keloğlan'ın kafası kaşınıyormuş... O yasağı yapmadan kaşıntı durmuyormuş...

Kafası gene deli gibi kaşınmaya başlamış... On tırnağı kafasında... Yırtıyormuş kel kafasını... Sonunda kırkıncı anahtarı da çıkarmış, kapıyı açmış. Her taraf

zifiri karanlık... Yavaş yavaş bir ışık belirmiş: Bu ışık bir insan yüzü... Güzel bir insan...

“Sen bu kapıyı nasıl açtın?” diyen bir kadın sesi. Ses ağlamaklıymış. Simsiyah bir mermerin üstünde oturmuş, serbest bırakılacağı günü bekliyormuş.

Keloğlan merakla sormuş:

“Sen kimsin? Necisin? Neden buraya kapamışlar seni?”

Kız hıçkırıklarını zor tutarak:

“Ben Oh’un kızıyım.” demiş. “Babamın bütün gizlerini bildiğim için beni buraya kapattı. Kimseyle görüştürmüyor...”

Keloğlan kızın koluna girmiş, yavaşça odadan çıkmışlar. Kız anlatmaya başlamış:

“Bu gördüğün bütün işlikler büyülüdür. Kimse konuşmuyor... Herkes ille de babamın koyduğu hedefe ulaşmak zorunda...”

Yürüye yürüye ormana gelmişler:

“İşte bu gördüğün vahşi hayvanların hepsi bir zamanlar insandı. Yeni buluşlar yapamadılar diye ba-

